

**ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЧИ РОЗКРИТТЯ
КРИМІНАЛЬНО ПРОТИПРАВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНОЇ ГРУПИ
ЧИ ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ ШАХРАЙСЬКІ
ТА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ**

**EXECUTION OF A SPECIAL TASK TO PREVENT OR DISCOVER CRIMINAL
ILLEGAL ACTIVITIES OF AN ORGANIZED GROUP OR CRIMINAL ORGANIZATION
COMMITTING FRAUDULENT AND CORRUPTION OFFENSES**

**Луценко Ю.В., д.ю.н., професор,
керівник підрозділу**

Рада національної безпеки і оборони України

**Макаренко Н.К., д.ю.н., доцент,
професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права**
Національна академія внутрішніх справ

У статті здійснено науковий аналіз питань, які стосуються виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що вчиняють шахрайські та корупційні правопорушення, а також окреслено вектори вирішення наявних проблем при застосуванні правоохоронними органами України на практиці положень Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України.

Звернуто увагу на необхідність удосконалення інструментарію отримання доказів у кримінальному процесі, а також зміцнення гарантії забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи у кримінальному судочинстві, оскільки на сучасному етапі злочинність набуває професіоналізму, організованості, транснаціоналізації, трансформації, виникнення нових способів і видів злочинів, модифікації старих, зміни психології злочинця, що вимагає підвищення ефективності боротьби та протидії цим явищам сьогодення.

З метою підвищення ефективності протидії злочинності, а також зміцнення гарантії забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи у кримінальному судочинстві потребує удосконалення інструментарію отримання доказів у кримінальному процесі з врахуванням існуючих викликів та загроз.

Наголошено, що нестабільність суспільно-політичної та економічної ситуації у суспільстві, недосконалість механізму державного управління та відсутність дієвого суспільного контролю за діяльністю органів державної влади, стрімке зниження життєвого рівня більшості населення, а також ряд інших факторів, наразі створили сприятливі умови для розвитку організованої та професійної злочинності в Україні.

Також у ході дослідження окреслено проблемні питання, які виникають під час діяльності штатних негласних співробітників правоохоронних органів при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

За результатами дослідження, наводяться аргументовані пропозиції щодо необхідності внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів, які регулюють питання, що стосуються виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, оперативно-розшукова/контррозвідувальна/агентурно-оперативна діяльність, транснаціональна/професійна злочинність, виконання спеціального завдання, організоване злочинне угруповання, шахрайство, запобігання шахрайству, корупція, тероризм, незаконне збройне формування, злочини проти основ національної безпеки України.

The article carries out a scientific analysis of issues related to the implementation of a special task of preventing or uncovering criminally illegal activities of an organized group or criminal organization that commits fraud and corruption offenses, as well as outlines the vectors of solving existing problems in the application by law enforcement agencies of Ukraine in practice of the provisions of the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine.

Attention is drawn to the need to improve the toolkit for obtaining evidence in the criminal process, as well as to strengthen the guarantee of ensuring the rights, freedoms and legitimate interests of the person in criminal proceedings, since at the current stage crime acquires professionalism, organization, transnationalization, transformation, the emergence of new methods and types of crimes, modification of old ones, changes in the psychology of the criminal, which requires increasing the effectiveness of fighting and countering these phenomena today.

In order to increase the effectiveness of combating crime, as well as to strengthen the guarantee of ensuring the rights, freedoms and legitimate interests of a person in criminal proceedings, it is necessary to improve the tools for obtaining evidence in the criminal process, taking into account the existing challenges and threats.

It was emphasized that the instability of the socio-political and economic situation in society, the imperfection of the mechanism of state administration and the lack of effective public control over the activities of state authorities, the rapid decline in the standard of living of the majority of the population, as well as a number of other factors, have currently created favorable conditions for the development of organized and professional crime in Ukraine.

Also, during the study, problematic issues that arise during the activities of full-time undercover law enforcement officers when performing a special task of preventing or uncovering criminally illegal activities of an organized group or criminal organization are outlined.

According to the results of the research, reasoned proposals are given regarding the need to make changes and additions to the normative legal acts that regulate issues related to the implementation of a special task to prevent or disclose the criminally illegal activities of an organized group or criminal organization.

Key words: criminal offense, operational-search/counter-intelligence/agency-operational activity, transnational/professional crime, performance of a special task, organized criminal group, fraud, fraud prevention, corruption, terrorism, illegal armed formation, crimes against the foundations of national security of Ukraine.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток суспільних правовідносин, демократизація державних інституцій неможлива без наступальної боротьби зі злочинністю у різних її проявах. Держава в особі компетентних органів

визначає правила поведінки, що спрямовані на гарантування безпеки кожній особі, а також встановлення стану захищеності суспільства та держави від різного роду протиправних посягань на охоронювані інтереси. Поруч

шення цих приписів може призвести до завдання непоправної шкоди ефективній діяльності держави у різних її сферах. На кримінально-правову охорону суспільних правовідносин спрямовані окремі норми кримінального та кримінального процесуального законодавства України, у зв'язку з цим, особливу роль у боротьбі зі злочинністю відіграють методи негласного співробітництва [1, с. 389].

Наведені кримінально-правові норми є взаємопов'язаними. Адже держава, ураховуючи важливість попередження та розкриття злочинної діяльності організованих груп чи злочинних організацій, не лише передбачає підстави проведення НСРД (ст. 272 КПК України), а й усіляко заохочує осіб, які співпрацюють з правоохоронними органами, до виконання таких спеціальних завдань, звісно ж, установлюючи певні межі, що стосуються як поведінки під час виконання такого завдання, так і можливість призначення покарання у разі перевищення межі відповідної обставини [2, с. 153].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні проблеми, щодо виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації були колом наукового інтересу М. Л. Грібова, К. К. Горайнова, С. С. Кудінова, Н. Я. Маньковського, В. С. Овчинського, А. В. Тарасюка та інші. Водночас, незважаючи на значний науковий інтерес у дослідженні даної проблематики, потреба ґрунтовного вивчення проблем, що стосуються виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що вчиняють шахрайські та корупційні правопорушення все ще існує.

Метою статті є дослідження правових підстав виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінальної протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, що вчиняють шахрайські чи корупційні правопорушення.

Викладення основного матеріалу. Стратегією забезпечення державної безпеки України визначено, що спеціальні служби окремих іноземних держав продовжують розвідувально-підривною діяльністю проти України, намагаються підживлювати сепаратистські настрої, використовувати організовані злочинні угруповання та корумпованих посадових осіб для зміцнення інфраструктури впливу. Розвідувально-підривна та інша протиправна діяльність іноземних спецслужб, окремих організацій, груп та осіб, зокрема з використанням організованих злочинних угруповань і корумпованих посадових осіб, спрямована на руйнування механізмів державного управління та місцевого самоврядування [3].

Крім того, на сучасному етапі, з урахуванням впливу окремих негативних явищ, які відбуваються у нашому суспільстві, злочинність набуває професіоналізму, організованості, транснаціоналізації, трансформації, виникнення нових способів і видів злочинів, модифікації старих, зміни психології злочинця [4, с. 113].

Також необхідно зазначити, що на даний час загрози, які надходять з кіберпростору, відбуваються дедалі активніше та зазіхають не лише на громадську, а й на національну безпеку. Організовані «набіги» на приватні та державні організації подекуди наносять критичну шкоду по економіці окремих організацій, не дають можливості подальшого розвитку держави. Джерелом багатьох загроз є як іноземні розвідувальні органи, терористичні групи, так і організовані злочинні угруповання, хакери, метою яких є отримання протиправного доходу [5, с. 43–45].

Саме тому з метою підвищення ефективності протидії злочинності, а також зміцнення гарантії забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи у кримінальному судочинстві потребують удосконалення інструментарію отримання доказів у кримінальному процесі. На вирі-

шення цих стратегічних завдань реформування кримінального процесу і спрямована ідея введення до нового КПК України інституту негласних слідчих (розшукових) дій. Реалізація цієї ідеї в новому КПК України, ставила за мету вирішити низку проблемних питань, які на сьогодні існують у чинному законодавстві та в практиці правоохоронної діяльності, зокрема, зближення оперативно-розшукової діяльності і кримінального процесу [6, с. 257]. Загалом виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованих злочинних угруповань – це особливий вид завдання з попередження чи розкриття діяльності організованої групи або злочинної організації, виконувати яке можливо, лише беручи участь у злочинній діяльності вказаних угруповань, з метою входження у довіру та отримання необхідної інформації [7, с. 95]. Сьогодні окреслений напрям протидії злочинності є достатньо врегульованим не лише на рівні КПК України, але й у нормах низки інших нормативно-правових актів. Так, відповідно до ст. 8 Закону України «Про оперативнорозшукову діяльність» [8], оперативні підрозділи мають право «виконувати спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації» (п. 8). Розділом IV «Заходи щодо забезпечення боротьби з організованою злочинністю» Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [9] на законодавчому рівні передбачена можливість легендованого введення штатних та нештатних негласних співробітників в організовані злочинні угруповання (ст. 13) [10, с. 159–164].

Отже, маємо констатувати, що ведення особи до організованої злочинної групи чи злочинної організації для виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття її злочинної діяльності може здійснюватися як в рамках кримінального процесу (як НСРД), так і в межах оперативно-розшукової діяльності (відповідно до Законів України «Про оперативнорозшукову діяльність» та «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»). При цьому, відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативнорозшукову діяльність» оперативні підрозділи уповноважені виконувати спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації відповідно до положень ст. 272 КПК України. Така конструкція норми має рекурсивний характер і на практиці породжує дискусії щодо того, чи вказує вона суто на порядок проведення відповідного оперативнорозшукового заходу, аналогічний до регламентованого у КПК України, або ж на те, що вказаний захід може проводитись виключно як НСРД в ході досудового розслідування. Зазначене свідчить про те, що виконання спеціального завдання має подвійну правову природу та може мати різні мету, підстави та специфіку проведення, залежно від того, на виконання мети кримінального судочинства чи оперативнорозшукової діяльності його здійснюють [11, с. 184; 6, с. 258]. Для аналізу нормативно-правових засад та проблем практичної реалізації питань, що стосуються введення особи до організованої злочинної групи чи злочинної організації для виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття її злочинної діяльності доцільно застосовувати вертикальну (ієрархічну) систему законодавства, основним критерієм побудови якої є юридична сила нормативно-правових актів. Традиційно така система виглядає наступним чином: 1) Конституція України – Основний Закон, що має найвищу юридичну силу; 2) міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, які є частиною національного законодавства; 3) закони України (кодифіковані та некодифіковані); 4) підзаконні нормативно-правові акти (укази Президента України; постанови Кабінету Міністрів України; підзаконні нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади й інших централь-

них органів державної влади; нормативно-правові акти місцевих органів виконавчої влади; нормативно-правові акти органів місцевого самоврядування). Основою правового регулювання в державі є Конституція України, що становить базис для діяльності всіх державних органів, зокрема й із правоохоронними функціями. Конституція України встановлює основу правового регулювання і для виконання спеціального завдання, визначаючи засади конституційного статусу особи в державі, функціонування системи законодавчих, виконавчих і судових органів державної влади. Відповідність вимогам, закріпленим в Основному законі, є беззаперечною під час проведення всіх без винятку НСРД, є першочерговим критерієм оцінки їхньої законності, а, також, допустимості отриманих під час їх проведення доказів. Крім того, Конституція як акт найвищої юридичної сили визначає базові цінності, основи та напрями подальшого розвитку законодавства, що регулює правоохоронну діяльність. Вагоме значення у правовому регулюванні сьогодні мають міжнародні акти, ратифіковані Україною, адже вони відображають прогресивні спрямування міжнародної спільноти й задають вектори позитивного розвитку національного законодавства. Попри те, що вони передбачають загальні питання співробітництва у сфері кримінальної юстиції, окремі з них мають значення в розрізі правового регулювання виконання спеціального завдання та закріплюють базові положення щодо боротьби з незаконним обігом наркотиків і психотропних речовин (Конвенція Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) про боротьбу з незаконним обігом наркотиків і психотропних речовин [12]), транснаціонального злочинності (Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності [13]), корупцією (Конвенція ООН проти корупції [14]) тощо. Крім того, попри вживання різної термінології, необхідно зазначити, що цими актами надається можливість проведення дій, аналогічних виконанню спеціального завдання: агентурних операцій (ч. 1 ст. 20 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності), таємних операцій (ч. 1 ст. 50 Конвенція ООН проти корупції) під час боротьби з відповідними видами кримінальних правопорушень. Водночас аналіз змісту вказаних актів свідчить, що міжнародні конвенції не обмежуються можливістю проведення таких заходів тільки щодо організованої злочинності, що є аргументом на користь можливого розширення сфери застосування виконання спеціального завдання [11, с. 184]. Відповідно до ст. 272 КПК України, під час досудового розслідування тяжких або особливо тяжких злочинів можуть бути отримані відомості, речі і документи, які мають значення для досудового розслідування, особою, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, або є учасником зазначеної групи чи організації, який на конфіденційній основі співпрацює з органами досудового розслідування. Виконання зазначеними особами такого спеціального завдання, як НСРД, здійснюється на підставі постанови слідчого, погодженої з керівником органу досудового розслідування, або постанови прокурора із збереженням у таємниці достовірних відомостей про особу. У постанові, крім відомостей, передбачених ст. 251 КПК України, зазначається: 1) обґрунтування меж спеціального завдання; 2) використання спеціальних несправжніх (імітаційних) засобів. Виконання спеціального завдання не може перевищувати шість місяців, а в разі необхідності, строк його виконання продовжується слідчим за погодженням з керівником органу досудового розслідування або прокурором на строк, який не перевищує строку досудового розслідування. У п. 1.13 спільного наказу ОГП України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Держприкордонслужби України, Міністерства юстиції України від 16 грудня 2012 року «Про

організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні» [15] деталізовано, що виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації полягає в організації слідчим і оперативним підрозділом введення уповноваженої ними особи, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, в організовану групу чи злочинну організацію під легендою прикриття для отримання речей і документів, відомостей про її структуру, способи і методи злочинної діяльності, які мають значення для розслідування злочину або злочинів, які вчиняються цими групами [10].

Досліджуючи природу виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінальної протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, можна зустріти сталу наукову позицію. Так, наприклад, на думку Ю. В. Мантуляка норма, яка міститься у ст. 43 КК України, «... визначає межі допустимого обмеження прав, свобод та інтересів людини і громадянина при здійсненні зазначених оперативних-розшукових заходів, підвищує рівень правового захисту та служить гарантією правильної оцінки діяльності виконавця такого завдання, підвищує ефективність виконання спеціального завдання, оскільки вчинення діянь, заборонених кримінальним законом, в переважній більшості випадків є єдиним засобом підтримання достовірності «легенди» та завоювання довіри членів організованих злочинних формувань, від чого в кінцевому підсумку залежать результати спеціального завдання» [16, с. 46; 17, с. 66–70].

У ст. 43 КК України передбачаються правові гарантії для осіб, які виконували спецзавдання. Ці гарантії поширюються на незастосування у визначених випадках кримінально-правового реагування державою на випадки спричинення шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка виконує спецзавдання. Проте, як і будь-яка обставина, яка виключає кримінальну протиправність діяння, відмова від застосування такого реагування обмежена законодавцем. Як передбачено у ч. 1 ст. 43 КК України, не є кримінальним правопорушенням вимушене заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до закону виконувала спецзавдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх кримінально протиправної діяльності. У ч. 2 цієї статті міститься вказівка на ті злочини, за вчинення яких особа, яка виконувала спецзавдання, може притягатися до кримінальної відповідальності. Йдеться про особливо тяжкий злочин, вчинений умисно і поєднаний з насильством над потерпілим, або тяжкий злочин, вчинений умисно і пов'язаний зі спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків. Частина 3 цієї статті передбачає й максимальні межі покарання, що може призначатися особі, яка виконувала спецзавдання та яка підлягає кримінальній відповідальності з урахуванням положень, передбачених ч. 2 цієї статті. Така особа не може бути засуджена до довічного позбавлення волі, а покарання у виді позбавлення волі не може бути призначене їй на строк, більший, ніж половина максимального строку позбавлення волі, передбаченого законом за цей злочин. Таким чином, у вказаній статті КК України міститься норма-гарантія для осіб, які виконували спецзавдання у порядку здійснення НСРД або оперативного-розшукової діяльності [2, с. 155; 10, с. 389–390].

Отже, ст. 43 КК України можливо застосувати у разі вчинення кримінальних правопорушень пов'язаних з шахрайством (ч.ч. 1–4 ст. 190 КК України) та корупцією (ст.ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КК України), і лише у випадку їх вчинення *шляхом зловживання службовим становищем*), а також кримінальні право-

порушення, передбачені ст.ст. 210, 354, 364, 364¹, 365², 368–369² КК України).

Необхідно також відмітити, що в силу вимог ст. 41 КПК України оперативні підрозділи не вправі здійснювати дії за власною ініціативою. Однак ці підрозділи не визначено як допоміжні по відношенню до органів досудового розслідування, тому вони мають потребу діяти наступально самі по собі. Крім того, безпосередньо на оперативні підрозділи покладено обов'язок, зокрема, зі своєчасного виявлення і припинення злочинів, викриття причин і умов, які сприяють вчиненню злочинів (п. 1 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»). Наявна наразі система приписів зобов'язує оперативний підрозділ, який викрив факт вчинення або замаху на злочин, утриматися від дій з його документування в рамках оперативно-розшукової діяльності. Це істотним чином стримує ініціативу оперативних підрозділів та створює колізійні ситуації у разі надходження даних про професійних злочинців, що вчиняють множинні злочини, лише один з яких перебуває на стадії готування, а решта вже вчинені, а також про діяльність організованих злочинних угруповань.

При цьому сфера застосування оперативного впровадження відповідно до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» обмежується виключно злочинами, учиненими організованими групами та злочинними організаціями. Це значно зменшує потенціал вказаного заходу, адже фактично унеможливує його застосування щодо не менш небезпечних, але на даний момент особливо актуальних злочинів, наприклад, передбачених ст.ст. 109–114¹, 258, 258³, 258⁵ КК України [11, с. 187].

Як показує практика, непоодинокі випадки вчинення зазначених вище діянь однією особою або у спосіб, який виключає встановлення наявності організованої групи чи злочинної організації, з використанням сучасних засобів зв'язку та новітніх технологій, для приховування зв'язків між зловмисниками. У таких випадках часто може бути доцільним виконання спеціального завдання, проведення якого, однак, не відповідатиме встановленим вимогам чинного законодавства через відсутність організованої групи чи злочинної організації або через неможливість встановлення необхідних фактів, що підтверджують їх існування [11, с. 185].

Повертаючись до питання ст. 13 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», у якій опосередковано вказується на наявність двох самостійних суб'єктів у правоохоронному середовищі: уповноваженого підрозділу, яким здійснюються заходи щодо введення безпосереднього виконавця у злочинне угруповання та безпосереднього виконавця – негласного співробітника правоохоронного органу, слід зауважити, що всі передбачені Розділом IV вказаного закону заходи, спрямовані на боротьбу з організованою злочинністю, входили до кола повноважень спеціальних

підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю, які наразі ліквідовані.

Одним з проблемних питань є дотримання Закону України «Про запобігання корупції» [18] під час діяльності штатних негласних співробітників правоохоронних органів, адже на них поширюються обмеження, визначені Законом України «Про запобігання корупції», у т. ч. забороняється займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України; входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України тощо.

Висновки. Таким чином, беручи до уваги викладене, з метою удосконалення правозастосовних норм на практиці при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, у тому числі щодо осіб, які вчиняють шахрайські чи корупційні правопорушення видається за доцільне:

1. Регламентувати порядок поширення гарантій, передбачених ст. 43 КК України, на членів злочинних угруповань (зокрема, передбачити, що участь у злочинному угрупованні з моменту укладання його учасником угоди на конфіденційне співробітництво з оперативним підрозділом є обставиною, що виключає злочинність діяння);

2. Передбачити при виконанні спеціального завдання (оперативного впровадження) низку виключень із загальних правил:

а) аудіо-, відео контроль особи та місця, спостереження за особою, місцем або річчю, огляд кореспонденції, негласне обстеження публічно недоступного місця, житла чи іншого володіння, які впроваджені співробітник/агент проводить за власною ініціативою, але у рамках виконання спеціального завдання, повною мірою проводиться без дозволу слідчого судді, а контроль за вчиненням злочину без рішення прокурора;

б) строки проведення виконання спеціального завдання обмежуються лише строками ведення оперативно-розшукової справи або строком досудового розслідування;

в) протокол складається після виконання спеціального завдання.

3. Беручи до уваги євроінтеграційні процеси, законодавцю слід взяти до уваги зарубіжний досвід, який вказує на широку сферу застосування заходів, тождяких за змістом із виконанням спеціального завдання, повною мірою реалізувавши потенціал зазначеного заходу як в оперативно-розшуковій діяльності, так і у кримінальному процесі.

ЛІТЕРАТУРА

- Луценко Ю. В., Тарасюк А. В. Актуальні проблеми удосконалення окремих положень кримінального та кримінального процесуального законодавства України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 388–391.
- Андрусак Г. М. Правовий механізм з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. *Нове українське право*. 2023. Випуск 1. С. 152–157.
- Стратегія забезпечення державної безпеки, схвалена рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 р., введена в дію Указом Президента України від 26.02.2022 № 56/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#n5> (Дата звернення: 14.07.2023).
- Макаренко Н. К. Запобігання професійній злочинності в Україні: монографія. Київ: 7БЦ, 2021. 455 с.
- Войцеховський А. В. Кібербезпека як напрям євроатлантичної інтеграції України. *Право і безпека у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції*: зб. ст. та тез наук. доп. за матеріалами дискус. панелі II Харків. міжнар. юрид. форум (Харків, 28 верес. 2018 р.). Харків: Право, 2018. С. 42–48.
- Маньковський Н. Я. Стан наукової розробки виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованих груп. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 1(10), 2016. С. 257–260.
- Кузнецов В. В., Савченко А. В. Кримінальне право України: посіб. для підгот. до іспитів за заг. ред. О. М. Джужи. [2-е вид., доп. та перероб.] Київ: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. 300 с.

8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (Дата звернення: 24.07.2023).
9. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (Дата звернення: 14.07.2023).
10. Луценко Ю. В. Проблеми практичної реалізації введення особи до організованої злочинної групи чи злочинної організації для виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття її злочинної діяльності. *Правова держава*. 2023. № 49. С. 157–170.
11. Кудінов С. С., Бачинський О. В. Правове регулювання виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Випуск 4(29). Т 1. С. 183–188.
12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з незаконним обігом наркотиків і психотропних речовин, ратифікована Законом України від 25 квітня 1991 р., № 1000-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_096#Text (Дата звернення: 14.07.2023).
13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності, ратифікована Законом України від 4 лютого 2004 р. № 1433-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text (Дата звернення: 14.07.2023).
14. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 р. № 251-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (Дата звернення: 14.07.2023).
15. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ ОГП України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Держприкордонслужби України, Міністерства юстиції України від 16.12.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5.
16. Мантуляк Ю. В. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставина, що виключає злочинність діяння: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2005. 258 с.
17. Lutsenko Yu., Motyl V., Tarasiuk A., Areshonkov V., Diakin Ya., Kamensky D. Globalization of White-Collar Crime: Far and Beyond National Jurisdictions. *CUESTIONES POLÍTICAS*. 2023. № 76. P. 64–75.
18. Про запобігання корупції: Закону України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (Дата звернення: 14.07.2023).